

Kjetil Sander presenterer:

estudie.no

Fusjon & oppkjøp

En håndbok i hvordan du gjennomfører en vellykket fusjon eller oppkjøpsprosess.

Skrevet av:
Kjetil Sander

Utgitt av:
eStudie.no

Revisjon:
1.0 (August 2017)

Innhold

1 Fusjon og oppkjøp	4
1.1 Definisjon av fusjon.....	4
1.2 Definisjon av oppkjøp	5
1.3 Hva er forskjellen mellom en fusjon og oppkjøp?	5
1.4 Hvorfor fusjoner og foreta oppkjøp?	5
1.5 Hvilke gevinster kan man oppnå ved oppkjøp/fusjoner?.....	7
1.6 Hvorfor mislykkes mange oppkjøp/fusjoner?	7
1.7 Fusjon og oppkjøpsmotiv	8
1.7.1 Motiver	8
1.7.2 Finansielle motiver	10
1.7.3 Strategiske motiver	10
1.8 Ledelsesmessige motiver	11
1.9 Effekter av horisontale fusjoner og oppkjøp.....	11
1.9.1 Ikke-koordinerte (ensidige) virkninger	12
1.9.2 Koordinerte virkninger	12
1.9.3 Markedsavgrensning	13
1.9.4 Markedsmakt	13
1.9.5 Det relevante marked	15
1.10 Kompetanseoverføring og utnyttelse av intellektuell kapital	18
1.10.1 Kompetanseoverføring	18
1.10.2 Utnyttelse av intellektuell kapital.....	19
1.11 Synergieffekter ved fusjoner og oppkjøp	19
1.11.1 4 ulike typer synergieffekter	21
1.11.2 Finansielle synergieffekter	22
1.11.3 Driftrelaterte synergieffekter:	23
1.11.4 Strategiske synergieffekter	24
1.11.5 Papirsynergier.....	26
1.11.6 Ikke-eksisterende og negative synergier	26
1.11.7 Hvordan sette verdi på forventede synergieffekter?.....	28
1.11.8 Valg av metoder for å beregne synergieffekt verdien.....	29
1.11.9 Restruktureringskostnader	30
1.11.10 Implementeringskostnader.....	30
1.11.11 Beregning av verdien av alle synergieffekter	31
1.12 Strategisk klaff - en forutsetning for en vellykket fusjon eller oppkjøp	32
1.12.1 Betingelser	33
2 Fusjonsprosesser	34
2.1 Oppkjøpsstrategi	34
2.1.1 Oppkjøpsplan	35
2.2 Faser i fusjonsprosesser	36
2.3 Hvordan finne gode fusjons- og oppkjøpskandidat?.....	39
2.3.1 Søkefasen	39
2.3.2 Filtreringsfasen.....	39
2.3.3 Kjennetegn ved fusjons- og oppkjøpskandidater.....	40
2.4 Første kontakt med oppkjøpskandidaten eller fusjonspartneren	40

2.5 Forhandlingsfasen (kjøpsavgjørelse)	42
2.5.1 Verdivurdering.....	42
2.5.2 Strukturert transaksjon	43
2.5.3 Første forhandlingsrunde.....	44
2.5.4 Gjennomfør due diligence	44
2.5.5 Revurder verdiene.....	46
2.5.6 Simuler utslag finansieringsbehov	46
2.5.7 Andre forhandlingsrunde	46
2.5.8 Beslutning	47
2.5.9 Integrasjonsplan	47
2.5.10 Gjennomføring (Closing).....	48
2.6 Integrasjonsfasen	49
2.7 Integrasjonsmodell	52
2.7.1 Bevaring:	52
2.7.2 Absorbering:	52
2.7.3 Symbiose:.....	53
2.7.4 Holding:	53
2.7.5 Evaluering.....	53
2.8 Ledelse av fusjons- og oppkjøpsprosessen	54
2.9 Kritiske suksessfaktorer for oppkjøp	55
2.10 Oppgaveintegrasjon	56
2.11 Sosial og kulturell integrasjon	57
2.12 Allokering av posisjoner og funksjoner	58
2.13 Deltakelse og eierskap i fusjons- og oppkjøpsprosessen	59
2.14 Tillit - nøkkelen til suksess i fusjons- og oppkjøpsprosessen	60
2.15 Hvordan prise en oppkjøp/fusjonkandidat korrekt?	60
2.16 Oppgjørform ved selskapsovertakelser	61
2.17 Negative konsekvenser ved oppkjøp og fusjoner	63

1 Fusjon og oppkjøp

Oppkjøp og fusjoner er en av de vanligste måtene å vokse på for en virksomhet.

La oss starte med å definere begrepene fusjon og oppkjøp og hva som er forskjellen mellom dem før vi går nærmere inn på begrepene.

1.1 Definisjon av fusjon

Fusjon kan defineres som:

Sammenslåing av to eller flere selvstendige juridiske enheter til en felles juridisk eierenhet

I fusjonslitteraturen finner vi også ulike typer av fusjoner:

- **Horisontale eller relaterte fusjoner og oppkjøp.** Denne type fusjoner vil si når to selskaper innenfor samme type virksomhet i samme bransje slår seg sammen, f.eks. fusjoner mellom konkurrenter. Her vil det være muligheter for å oppnå synergieffekter gjennom felles utnyttelse av ressurser, kompetanse, stordriftsfordeler og fordeler i en rekke andre aktiviteter. Jo lengre vekk fra kjernevirksomheten man beveger seg, jo mer urelatert er virksomhetsovertakelsen.
- **Vertikale fusjoner – tjenesteyter – kunderelasjon.** Selskaper innen ulike deler av verdikjeden i samme bransje slås sammen. Virksomhetsovertakelsen er enten oppstrøms mot leverandør, eller nedstrøms mot kunder. Her kan det også være gode muligheter for å hente ut synergier på en rekke områder.
- **Konglomerater fusjoner / urelaterte fusjoner og oppkjøp.** Selskaper i fullstendig urelaterte forretningsområder slås sammen, dette skjer hovedsakelig pga. diversifikasjonsstrategier. En fullstendig urelatert virksomhetsovertakelse har ingen fellestrekk når det gjelder marked, produkt, teknologi eller kompetanse (Gaughan 2007). Slike